

L'avaluació formativa, com i quant millora els aprenentatges de l'alumnat?

Síntesi d'evidències i aportacions
Maig 2020

**Què funciona
en educació?**

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
BOFILL

ivàlua Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

De quina avaluació parlem?

L'avaluació formativa és aquella que es planteja com un recurs d'aprenentatge i que té per objectiu **millorar l'adquisició de coneixements i habilitats i incrementar la motivació de l'alumnat**. Aquesta avaluació acompanya el procés d'aprenentatge a través del *feedback* continuat i la comunicació, tot donant orientacions per millorar els resultats i les competències. A més del docent, també pot participar-hi el propi alumne (autoavaluació) i els seus companys (coavaluació).

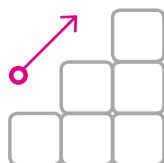
L'avaluació formativa es diferencia, doncs, de l'avaluació sumatòria o final, que té lloc un cop es tanca una unitat, un semestre o un curs i té per objectiu certificar l'assoliment d'un cert nivell d'aprenentatge, i de l'avaluació estandarditzada, que té per objectiu comparar el grau de rendiment o coneixements de l'alumnat entre classes, escoles o territoris.

Aquest document sintetitza els resultats de l'opuscle Què funciona en educació? #9, de maig de 2018, basats en l'anàlisi de 9 revisions sistemàtiques i 5 estudis experimentals. Els resultats s'enfoquen principalment en l'educació primària i secundària. També inclou les idees principals del seminari de debat amb professionals experts celebrat al desembre de 2017.

L'avaluació formativa millora el rendiment de l'alumnat?

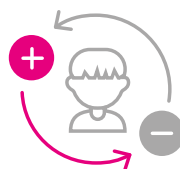
Sí, la recerca confirma que l'avaluació formativa té un impacte positiu i remarcable en els aprenentatges.

- L'impacte s'estima en un increment de 3 mesos de progrés addicional en l'aprenentatge per curs respecte a la situació de no fer aquest tipus d'avaluació.
- El progrés augmenta fins a 4 mesos si el docent ha rebut formació específica per a fer avaluació formativa.

Quines competències ajuda a millorar?

La millora de l'aprenentatge es produeix sobretot en **matemàtiques**, però també en lectura i escriptura. Igualment, hi ha evidències de millora en la **motivació** de l'alumne i la seva **capacitat d'autoorganització**.

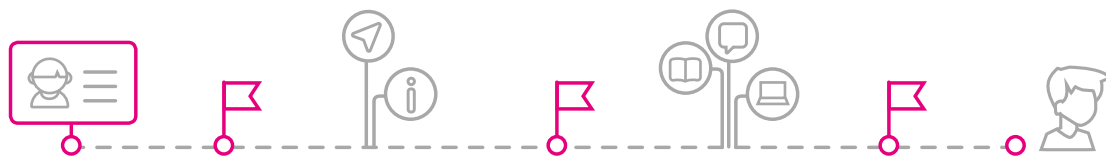
És igualment efectiva per a tot l'alumnat?

La recerca assenyala que el *feedback* positiu i motivador té un **especial impacte positiu en l'alumnat més jove i més vulnerable** (alumnat amb baix rendiment, empobrit o amb discapacitat).

Com ha de ser l'avaluació formativa per a millorar els resultats acadèmics?

L'avaluació formativa més efectiva reuneix les següents 9 característiques:

- 1 Mesura el nivell de partida de l'alumne** a partir d'una avaluació diagnòstica inicial.
- 2 Marca uns objectius d'aprenentatge personalitzats** i uns criteris d'avaluació coherents amb aquests objectius. Els objectius van més enllà del rendiment acadèmic i abasten, per exemple, les habilitats no cognitives.
- 3 És autoreferencial.** Posa el focus en mesurar el progrés de l'alumne respecte al seu punt de partida i els seus objectius personalitzats, per sobre de la comparació amb els companys.
- 4 És facilitadora i motivadora.** Acompanya l'alumnat en la identificació dels errors i li dona pistes per resoldre'ls o millorar-los. L'avaluació que només verifica (correcte/incorrecte), puntua, premia o castiga té menys impacte.
- 5 Està adaptada a l'alumne.** La comunicació ha d'estar formulada en un llenguatge adequat al seu nivell de comprensió. L'alumnat amb més dificultats es beneficia més del *feedback* immediat, i el més avançat millora més quan és diferit.
- 6 És global i integrada.** S'enfoca en l'aprenentatge en conjunt i no en el rendiment en un exercici concret.
- 7 Combina avaluació del docent amb autoavaluació i coavaluació.** Aquesta combinació té impactes positius, si bé ha de comptar amb l'acompanyament docent.
- 8 Es recolza en eines digitals.** Són una eina complementària útil especialment per a fer proves de diagnosi inicial, facilitar l'autoavaluació o ampliar el *feedback* d'educadors i companys.
- 9 És continuada.** S'inicia des de les primeres etapes d'escolarització i acompanya tot el procés d'aprenentatge.

Com podem impulsar a Catalunya l'avaluació formativa?

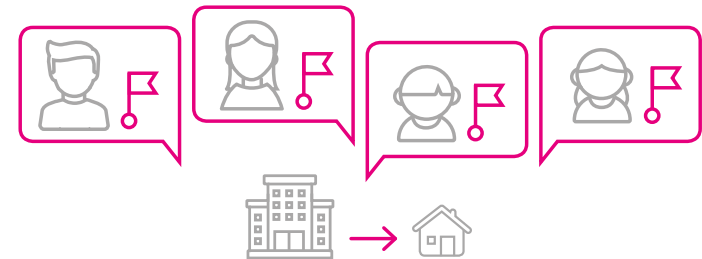
La consolidació de l'avaluació formativa **requereix un canvi cultural important** a Catalunya, ja que tradicionalment l'avaluació s'ha vinculat més a una funció de control que d'aprenentatge. L'impuls de l'avaluació formativa requereix diferents accions:

✓ Des de l'administració pública

- **Formar els docents** en l'avaluació formativa i acompanyar les escoles en el disseny dels seus plans d'avaluació.
- **Dotar els centres escolars i els docents d'eines** per a l'avaluació diagnòstica, és a dir, per identificar adequadament els coneixements de partida de cada alumne i dissenyar uns objectius d'aprenentatge personalitzats.
- **Dotar de temps el personal docent** perquè planifiqui i executi l'avaluació com a part del procés d'aprenentatge. La dedicació i temps que requereix l'avaluació formativa es veu compensada per l'assoliment d'un aprenentatge més profund en els alumnes i una major autonomia.
- **Difondre les bones pràctiques** ja existents en diferents centres i que poden ser útils a d'altres.

✓ Als centres educatius

- Atorgar a l'avaluació un lloc més central i estructural en el **projecte educatiu del centre**.
- Introduir a l'aula l'ús d'eines que permetin **fer un seguiment del progrés** que fa l'alumne. Per exemple, són útils eines com el diari o quadern de bitàcola, on el propi alumne va apuntant el que aprèn cada dia, el que li costa o el que vol reforçar.
- **Compartir amb les famílies** la importància de l'avaluació formativa. Cal explicar-los bé els seus beneficis i implicar-les en el procés avaluator, com a mínim, fent-les receptores del *feedback* comunicatiu que és l'avaluació formativa.

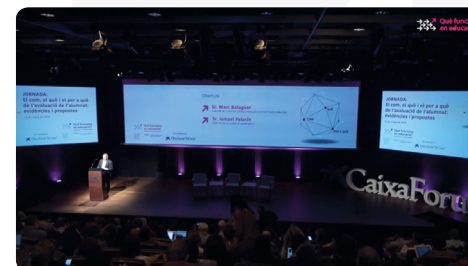

Vols saber-ne més?

Et proposem que:

- ▶ Facis un cop d'ull a **aquest vídeo** (3 min), en què la Sheila González ens explica com l'avaluació formativa ajuda a incrementar l'aprenentatge dels infants, segons l'evidència científica.
- ▶ Si prefereixes llegir, **aquí** trobaràs l'informe complet d'anàlisi de les evidències (18 pàg.).
- ▶ Et miris aquest **vídeo** (14 min) en què alguns professionals de l'educació comparteixen pràctiques d'avaluació enfocada a l'aprenentatge.
- ▶ També pots recuperar el vídeo complet de l'**acte públic** que vam fer per debatre sobre el tema.

Ja fa massa temps que l'educació es basa en idees preconcebudes i que els canvis que es proposen no tenen en compte allò que ja s'ha fet i que se sap que funciona (o que no funciona). La cultura de l'avaluació, malauradament, no està consolidada al nostre país.

Per aportar el coneixement procedent de l'evidència científica que existeix sobre educació i aterrar-lo al context català, va néixer el projecte **Què funciona en educació?**

Primera edició: novembre de 2020
© Fundació Jaume Bofill, Ivàlua, 2020
Text: d-CAS
Edició: Fundació Bofill
Disseny i maquetació: Mercè Montané

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència **Creative Commons**, llevat que en algun material indiquem el contrari. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear els continguts propis d'aquesta publicació, per a qualsevol finalitat, inclosa la comercial. Només us demanem que reconegueu l'autoria de la creació original.

Què funciona en educació?

Evidències per a la millora educativa

FUNDACIÓ
BOFILL

ivàlua Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques